

ВПЛИВ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ НА ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ

Ефективне управління фінансами в умовах нестабільності відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та успіху підприємства. Нестабільність може виникати з різних причин, таких як економічні кризи, зміни в законодавстві, військові конфлікти, природні катастрофи тощо. В таких умовах, ефективне управління фінансами стає вирішальним фактором для виживання та подальшого розвитку підприємства.

Ключові показники ефективності є важливим інструментом оцінки ефективності та продуктивності діяльності організації. Ці показники дають змогу оцінити як фінансовий стан організації, так і її виробничо-господарську діяльність, проаналізувати досягнення стратегічних цілей та контролювати процеси, що відбуваються в організації.

Пітер Друкер, якого вважають одним із засновників сучасної управлінської думки, досліджував роль показників у вимірюванні ефективності організації. Він підкреслював, що ключові показники ефективності не тільки відображають минулі результати діяльності, але й є важливими інструментами, які сприяють формуванню стратегії та прийняттю управлінських рішень, що в свою чергу, впливають на загальну ефективність та конкурентоспроможність організації [1].

Роберт Каплан і Девід Нортон започаткували концепцію збалансованої системи показників і зробили чималий внесок у розвиток методів управління. Ключові аспекти їхнього підходу до організаційної ефективності включають [2]:

1. Універсальність підходу: Каплан і Нортон вважають, що використання лише фінансових показників недостатньо для повної оцінки ефективності організації. Вони пропонують модель, яка поєднує фінансові та не фінансові показники, щоб надати більш цілісне уявлення про ефективність організації.

2. Чотири ключові перспективи:

- Фінансова перспектива: оцінює фінансові показники, включаючи доходи, прибутковість та витрати.
- Клієнтська перспектива: аналізує задоволеність клієнтів, їхні потреби та вплив на ринкову позицію організації.
- Перспектива внутрішніх процесів: визначає ефективність внутрішніх процесів, що впливають на якість продукції та послуг.
- Перспектива навчання та розвитку: оцінює здатність організації до інновацій, навчання та розбудови потенціалу.

3. Взаємозв'язки між показниками Каплан і Нортон підкреслюють важливість розуміння взаємозв'язків між різними показниками. Вони вважають, що стратегічні цілі можуть бути досягнуті лише тоді, коли організації розуміють, як окремі показники впливають один на одного. Це дозволить менеджерам формулювати кращі стратегії та визначати сфери для вдосконалення.

4. Стратегічне управління: основна мета збалансованої системи показників, забезпечити досягнення стратегічних цілей організації. Каплан і Нортон пропонують організаціям інтегрувати систему показників у свою повсякденну управлінську діяльність, щоб керівництво могло постійно відстежувати прогрес у досягненні стратегічних цілей.

Підхід Каплана і Нортон до основних показників роботи організації є революційним, оскільки він виходить за межі традиційного фінансового аналізу і пропонує більш комплексний підхід до вимірювання ефективності, що дозволяє підприємствам краще адаптуватися до мінливого бізнес-середовища і досягати своїх стратегічних цілей.

Ключові показники ефективності відіграють вирішальну роль у забезпеченні ефективного управління та розвитку підприємства. Вони є інструментами для кількісної оцінки результатів діяльності організації та допомагають керівництву приймати обґрунтовані рішення, контролювати виконання стратегічних планів та оцінювати ефективність використання ресурсів.

1. Оцінка ефективності.

Однією з ключових функцій ключових показників ефективності є оцінка того, наскільки ефективно організація використовує свої ресурси та досягає поставлених цілей. Такі показники, як прибутковість, продуктивність праці та обсяг виробництва, дозволяють організації оцінити, чи відповідає її фактична діяльність очікуваним результатам. Вони також допомагають виявити сильні та слабкі сторони організації та створюють основу для коригування стратегії.

2. Контроль і моніторинг.

Ключові показники ефективності організації дозволяють їй постійно контролювати свою фінансову та операційну діяльність. Вони дозволяють компанії відстежувати рушійні сили її розвитку, контролювати досягнення стратегічних і тактичних цілей та своєчасно виявляти відхилення від плану. Таким чином, індикатори є інструментом для своєчасного реагування на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі компанії.

3. Прийняття управлінських рішень.

Показники діяльності організації є основою для прийняття ефективних управлінських рішень. Показники дозволяють керівництву оцінити різні аспекти бізнесу, починаючи від фінансових результатів і

закінчуючи операційною ефективністю, і таким чином обрати найкращий шлях розвитку. На основі показників керівництво може приймати рішення про інвестиції, скорочення витрат, оптимізацію виробництва, впровадження нових технологій, розширення асортименту продукції тощо.

4. Стратегічне планування.

Показники роботи організації є важливим елементом у процесі стратегічного планування. Вони допомагають визначити цілі на майбутнє, сформулювати стратегічні завдання та обрати оптимальні методи їх досягнення. За допомогою показників можна оцінити, наскільки організація готова до реалізації своєї стратегії, а також передбачити можливі ризики і загрози.

5. Мотивація та стимулювання персоналу.

Результати, відображені в ключових показниках ефективності, також можуть бути використані для мотивації та заохочення працівників. Показники дозволяють оцінити внесок окремих підрозділів та працівників у загальні результати і можуть бути основою для грошового або негрошового заохочення. Ефективне використання показників може підвищити продуктивність праці, розвинути корпоративну культуру та залучити працівників до реалізації стратегічних цілей компанії.

6. Звітність та комунікація із зовнішніми стейкхолдерами.

Ключові показники ефективності організації також використовуються для інформування зовнішніх зацікавлених сторін, таких як інвестори, кредитори, акціонери та регуляторні органи. Чітка і точна інформація про фінансові результати, продуктивність і конкурентоспроможність організації сприяє створенню сприятливого іміджу компанії та залученню додаткових ресурсів для її розвитку.

Таким чином, ключові показники ефективності організації є основним інструментом аналізу, контролю, планування та управління її діяльністю. Показники допомагають підвищити ефективність роботи компанії, сприяють прийняттю обґрунтованих рішень та забезпечують прозорість для внутрішніх і зовнішніх зацікавлених сторін.

Ключові показники ефективності організації - це важливі елементи, які відображають ефективність, продуктивність і здатність організації досягати своїх стратегічних цілей. Ці показники допомагають керівництву аналізувати результати діяльності, виявляти проблеми та можливості для вдосконалення, контролювати виконання планів та включають в себе наступні аспекти:

1. Гнучкий підхід до бюджету:

- Розробка бюджету з урахуванням можливих змін в економічному середовищі.

- Перегляд і коригування бюджету у випадку зміни обставин для забезпечення фінансової стабільності.
- 2. **Диверсифікація джерел фінансування:**
 - Залучення фінансування з різних джерел, таких як банківські кредити, інвестиції, емісія облігацій тощо.
 - Розробка альтернативних планів фінансування для зменшення ризику втрат ліквідності.
- 3. **Ефективне управління ліквідністю:**
 - Постійний моніторинг рівня ліквідності та вчасне реагування на зміни.
 - Аналіз та прогнозування грошових потоків для забезпечення достатньої ліквідності.
- 4. **Оптимізація управління запасами:**
 - Раціоналізація запасів товарів і матеріалів для зменшення затрат та оптимізації оборотного капіталу.
 - Використання сучасних методів управління запасами для підвищення ефективності.
- 5. **Розробка резервних планів:**
 - Підготовка альтернативних стратегій дії у випадку непередбачених ситуацій.
 - Резервування капіталу або створення можливостей для швидкого отримання фінансування у разі потреби.

Узагальнено, ефективне управління фінансами в умовах нестабільності вимагає гнучкості, стратегічного планування та готовності до змін. Правильно розроблені стратегії оптимізації бюджету та управління ліквідністю допоможуть підприємству впоратися з будь-якими фінансовими викликами та забезпечити стабільність у складних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Журнал Візіонер. 2022 рік. URL: <https://visionary.management.com.ua/management/peter-drucker/>.
2. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024 рік. Том 9. № 2. URL: http://ujae.org.ua/wpcontent/uploads/2024/05/ujae_2024_r02_a12.pdf.
3. Закон України Про енергетичну ефективність від 21 жовтня 2021 року № 1818-IX. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20#Text)
4. Енергоефективність в будівельному секторі. Connecting expertise - building solutions. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.geze.ua/uk/cikavi-novini/temi/energoefektivnist>